

پوهنتون سلام
پوهنځی شرعیات و قانون
پروگرام ماستری فقه و قانون

دولت جمهوری اسلامی افغانستان
وزارت تحصیلات عالی
ریاست پوهنتون های خصوصی

آثار اقرار خط های رسمی (رساله ماستری)

محصل: حکم جان (حکیم)
استاد رهنما: دکتور محمد سلیم (مدنی)
سال: 1399 هـ ش - 1441 هـ ق

پوهنتون سلام
پوهنځی شرعیات و قانون
پروگرام ماستری فقه و قانون

دولت جمهوری اسلامی افغانستان
وزارت تحصیلات عالی
ریاست پوهنتونهای خصوصی

آثار اقرار خط های رسمی

رساله ماستری

محصل : حکم جان (حکیم)

استاد رهنما: دکتور محمد سلیم (مدنی)

سال : 1399 هـ ش - 1441 هـ ق

صلى الله عليه وسلم

پوهنتون سلام

پوهنځی شرعیات و قانون

دپارتمنت فقه و قانون

بورد ماستری

تصدیق نامه

محترم حکم جان ولد گدای محمد ID: 97-441-SH-MSF محصل دور ششم فقه و قانون که رساله ماستری خویش را زیر عنوان: آثار اقرار خط های رسمی به روز جمعه تاریخ ۱۳۹۹/۷/۱۸ هـ ش موفقانه دفاع نمود، و به اساس بررسی هیات تحکیم مستحق 4۰ (نمره به عدد) لاند (نمره به حروف) گردید، موفقیت شان را از الله متعال خواهانیم.

اعضای هیات تحکیم:

ردیف	نام استاد	عضویت	امضاء
۱	دکتور رفیع الله عطاء	عضو هیات	
۲	دکتور شیر علی ظریفی	عضو هیات	
۳	دکتور محمد سلیم مدنی	استاد رهنا و رئیس جلسه	

..... معاون علمی

..... آمر بورد ماستری

خلاصه بحث :

طرق اثبات در نزد علماء فقه که در قوانین افغانستان بنام وسایل ثبوت آنرا بحث نموده اند بنابه اهمیت که دارد اولین وسیله ثبوت است و این اقرار هنگامی که درج اقرار خط رسمی میگردد، اسناد رسمی شمرده میشود.

تعریف اقرار خط رسمی : سندی است که اقرار مقرر در ورق بهادار (وثیقه شرعی) در محکمه با صلاحیت صورت میگیرد.

از اینکه اقرار در اثبات حق در درجه نخست قرار دارد لهذا وثوق و اعتبار رسمی آن هنگامی دلیل معتبر و سند بوده و ذمه انسان را مشغول مینماید که در محکمه با صلاحیت در نزد هیات قضائی می باشد. لهذا از این موضوع تحت عنوان (آثار اقرار خط های رسمی) بحث نمودم در این اثر از مبادی اقرار که شامل معرفی، دلایل و مشروعیت اقرار ارکان و شرایط اقرار که مقرر، مقررله و مقرر به است بحث نمودم که عموماً دارای اهمیت ذیل است :

اهمیت اقرار خط : قرار ذیل است :

الف : اثبات حق برای مقرر له

ب : قطع نزاع بین طرفین دعوی

ج : رفع اتهام و اثبات آن

د : اثبات صلاحیت قانون

هدف موضوع : اثبات مکلفیت حفظ حقوق و رفع خصومات می باشد.

روش تحقیق : در مورد موضوع مورد بحث خود از روش و شیوه های کتابخانه‌ئی و استندهاها و متحدالعمل های ستره محکمه و در صورت ضرورت از تجارب قضات و مشوره های استادان خود حصول نمودم.

نتایج تحقیق : انواع اقرار خط های رسمی و آثار آن در پرتو قوانین افغانستان بحث صورت گرفته که در همه موارد قوانین با فقه مخالف به نظر نیامده است و نحوه ترتیب و اثر هر اقرار خط باهم متفاوت بوده

که طی مباحث و مطالب مستقل در این رساله از آن بحث صورت گرفته است. در مواردی مثالهای نمونه ئی هم تحریر گردیده است.

از اینکه در اقرار خط های رسمی بخش مهم را مقرر احتوا می نماید و این نوع وثایق شرعی نیز به همین نام (اقرار خط) مسمی گردیده و چون شخص مقرر بحیث یک انسانیکه از ملابسات و عوارض انسانی عاری نمی باشد لذا در فصل اول از مکلفیت مقرر موانع اقرار به تفصیل بحث صورت گرفته و هم چنان از ارکان دیگریکه عبارت از مقررله در حق کسی و یا چیزیکه اقرار میشود دارای کدام شرایط باشد و مقرر به به چیزیکه اقرار میشود کدام حقوق است و شرایط آن بحث صورت گرفته است.

و در فصل دوم از ترتیب و آثار، انواع اقرار خط های رسمی و دیگر موضوعات مهم متعلق به این تحقیق صورت گرفته است که اهداف ذیل را در قبال دارد.

که در نتیجه این اثر برای آشنائی هم مسلکان خود و مخصوصاً کارمندان بخش عدلی و قضائی که ثمره همین نهاد های علمی است که کارمندان متعهد و متخصص را به جامعه تقدیم می نماید تا باشد که از این رساله در محل کار استفاده عملی خواهند نمود.

فهرست مطالب

Error! Bookmark not defined.....	مقدمه
Error! Bookmark not defined.....	فصل اول
Error! Bookmark not defined.....	کلیات و مفاهیم موضوع
Error! Bookmark not defined.....	مبحث اول : تعریف اقرار
Error! Bookmark not defined.....	مطلب اول : تعریف لغوی اقرار
Error! Bookmark not defined.....	مطلب دوم : تعریف اصطلاحی اقرار
Error! Bookmark not defined.....	تعریف فقهای
Error! Bookmark not defined.....	1 - تعریف فقهای حنفی
Error! Bookmark not defined.....	2 - تعریف مالکی ها
Error! Bookmark not defined.....	3 - تعریف فقهای شافعی
Error! Bookmark not defined.....	4 - تعریف فقهای حنبلی
Error! Bookmark not defined.....	تعریف مختار
Error! Bookmark not defined.....	مطلب سوم : تعریف اقرار در قوانین افغانستان
Error! Bookmark not defined.....	1- اعتراف یا اقرار قضائی
Error! Bookmark not defined.....	2 - اعتراف غیر قضائی
Error! Bookmark not defined.....	مقایسه تعریف اقرار در فقه با قانون
Error! Bookmark not defined.....	مبحث دوم : مشروعیت اقرار
Error! Bookmark not defined.....	الف : مشروعیت اقرار به کتاب الله
Error! Bookmark not defined.....	ب مشروعیت اقرار به سنت رسول الله صلی الله علیه وسلم
Error! Bookmark not defined.....	ج : مشروعیت اقرار به اجماع و معقول
Error! Bookmark not defined.....	<u>1- اجماع</u>
Error! Bookmark not defined.....	2- از نگاه معقول
Error! Bookmark not defined.....	مبحث سوم : شروط و ارکان اقرار
Error! Bookmark not defined.....	شروط اول : مقرر باید عاقل باشد

Error! Bookmark not defined..... الف : حکم اقرار مجنون

Error! Bookmark not defined..... ب - اقرار سکران (مست) و حکم آن

Error! Bookmark not defined..... اقوال علماء در حکم اقرار سکران

Error! Bookmark not defined..... شرط دوم مقرر باید بالغ باشد (صغیر) نباشد

Error! Bookmark not defined..... قول اول

Error! Bookmark not defined..... قول دوم

Error! Bookmark not defined..... دلیل قول اول

Error! Bookmark not defined..... دلیل قول دوم

Error! Bookmark not defined..... ترجیح

Error! Bookmark not defined..... تشخیص و تثبیت سن رشد قانونی

Error! Bookmark not defined..... متن استهداء

Error! Bookmark not defined..... نظر کمیته علمی و ثابق

Error! Bookmark not defined..... تصویب شماره (144) مورخ 6/جوزا/1360 شورای عالی ستره محکمه. Error! Bookmark not defined.

Error! Bookmark not defined..... شرط سوم : مختار باشد

Error! Bookmark not defined..... شرط چهارم - مقرر معلوم باشد

Error! Bookmark not defined..... شرط پنجم : مقرر محجور علیه نباشد

Error! Bookmark not defined..... تعریف محجور در لغت

Error! Bookmark not defined..... تعریف محجور در اصطلاح

Error! Bookmark not defined..... اصناف محجورین

Error! Bookmark not defined..... اقرار سفیه

Error! Bookmark not defined..... تعریف سفیه در لغت

Error! Bookmark not defined..... در اصطلاح

Error! Bookmark not defined..... اقوال علماء در تصرفات سفیه

Error! ..... و الله اعلم

ترجیح : قول سوم بنظر راجح می آید بخاطر قوت دلیل ایشان و سلاح بودن آن. و الله اعلم

Bookmark not defined.

Error! Bookmark not defined. .... شرط ششم : ظاهر الحال اقرار مقرر را تکذیب ننماید

Error! Bookmark not defined. .... 1- مثال اقرار محال عقلی

Error! Bookmark not defined. .... 2- مثال اقرار به محال شرعی

Error! Bookmark not defined. .... 3- اقرار برای حمل

Error! Bookmark not defined. .... شرط هفتم - مقرر به اقرار خود عالم باشد

Error! Bookmark not defined. .... مطلب دوم : مقرر له و شروط آن

Error! Bookmark not defined. .... شرط اول : مقرر له معلوم باشد

Error! Bookmark not defined. .... قول اول

Error! Bookmark not defined. .... قول دوم

Error! Bookmark not defined. .... استدلال قائلین به منع مطلق

Error! Bookmark not defined. .... استدلال قائلین به جهالت یسیره یا اندک

Error! Bookmark not defined. .... فقهای حنفی در جهالت زیاد و کم اختلاف دارند

Error! Bookmark not defined. .... شرط دوم : اهلیت، استحقاق و تملک را حساً و شرعاً داشته باشد

defined.

Error! Bookmark not defined. .... الف : اقرار برای حمل

Error! Bookmark not defined. .... حالت اول

Error! Bookmark not defined. .... قول راجح

Error! Bookmark not defined. .... حالت دوم

Error! Bookmark not defined. .... قول راجح

Error! Bookmark not defined. .... ب : اقرار برای شیر خور و طفل

Error! Bookmark not defined. .... ج : اقرار برای غیر از انسان مانند یک جهت یا حیوان

Error! Bookmark not defined. .... شرط سوم : مقرر له مقرر را تکذیب نه نماید :

Error! Bookmark not defined. .... قول اول

Error! Bookmark not defined. .... قول دوم

Error! Bookmark not defined. .... استدلال شان

Error! Bookmark not defined. .... مطلب سوم : مقرر به و شروط آن

Error! Bookmark not defined.....	شرط اول
Error! Bookmark not defined.....	شرط دوم
Error! Bookmark not defined.....	مثال محال شرعی
Error! Bookmark not defined.....	مثال محال عقلی
Error! Bookmark not defined.....	شرط سوم
Error! Bookmark not defined.....	شرط چهارم
Error! Bookmark not defined.	مبحث چهارم : شروط اقرار در قانون افغانستان
Error! Bookmark not defined.....	مقایسه شروط اقرار از نگاه فقه با قانون
Error! Bookmark not defined.....	فصل دوم ترتیب و انواع اقرار خط ها و آثار آن
Error! Bookmark not defined.	مبحث اول : ترتیب اقرار خط ها و اقرار خط حصر وراثت
Error! Bookmark not defined.....	مطلب اول : ترتیب اقرار خط ها
Error! Bookmark not defined.....	1 - مبنی ثبت وثایق
Error! Bookmark not defined.....	2 - صلاحیت محکمه یا اداره ثبت اسناد و وثایق
Error! Bookmark not defined.....	الف : صلاحیت ماهوی
Error! Bookmark not defined.....	ب : صلاحیت حوزوی
Error! Bookmark not defined.....	3 - تثبیت اهلیت شاملین وثیقه
Error! Bookmark not defined.....	الف : تکمیل سن رشد
Error! Bookmark not defined.....	ب : تثبیت شخصیت
Error! Bookmark not defined.....	ج : درج مشخصات تذکره در وثیقه
Error! Bookmark not defined.....	د : نصب عکس اشخاص در وثیقه
Error! Bookmark not defined.....	هـ : اخذ نشان انگشت شاملین وثیقه
Error! Bookmark not defined.....	4 - ستون های وثیقه
Error! Bookmark not defined.....	الف : ستون تعرفه اشخاص
Error! Bookmark not defined.....	ب : ستون موضوع و تحدید
Error! Bookmark not defined.....	ج : ستون تشریحات
Error! Bookmark not defined.....	5- ثبت و اجرای وثیقه

الف : تطابق مندرجات وثیقه با اسناد بنیادی ..... Error! Bookmark not defined.

ب : تثبیت هویت شاملین وثایق در حین اخذ اقراری و استماع شهادت ..... Error! Bookmark not defined.

ج : ثبت وثیقه ..... Error! Bookmark not defined.

د : تکمیل وثیقه در صورت تبدیل شدن قاضی اجراکننده آن ..... Error! Bookmark not defined.

هـ : دقت هیئت قضایی در تثبیت محل مهر و امضای خود ..... Error! Bookmark not defined.

ساختار عملی وثایق ..... Error! Bookmark not defined.

انواع اقرار خط ..... Error! Bookmark not defined.

مطلب دوم : ترتیب اقرار خط حصر وراثت ..... Error! Bookmark not defined.

مطلب سوم : اثر اقرار خط حصر وراثت ..... Error! Bookmark not defined.

مبحث دوم : ترتیب و آثار اقرار خط ذوالیدی ..... Error! Bookmark not defined.

مطلب اول : ترتیب اقرار خط ذوالیدی ..... Error! Bookmark not defined.

مطلب دوم : اثر اقرار خط ذوالیدی ..... Error! Bookmark not defined.

مبحث سوم : ترتیب و اثر اقرار خط اعتراف به جرم ..... Error! Bookmark not defined.

مطلب اول : ترتیب اقرار خط اعتراف به جرم ..... Error! Bookmark not defined.

اثر اقرار خط اعتراف به جرم ..... Error! Bookmark not defined.

قول اول جمهور علماء حنفی و شافعی ..... Error! Bookmark not defined.

قول دوم ..... Error! Bookmark not defined.

مبحث چهارم : اقرار خط عدم دعوی ..... Error! Bookmark not defined.

مطلب اول : ترتیب اقرار خط عدم دعوی ..... Error! Bookmark not defined.

مطلب دوم : آثار اقرار خط عدم دعوی ..... Error! Bookmark not defined.

مبحث پنجم : اقرار خط عدم تعرض ..... Error! Bookmark not defined.

مطلب اول : ترتیب اقرار خط عدم تعرض ..... Error! Bookmark not defined.

مطلب دوم : اثر اقرار خط عدم تعرض ..... Error! Bookmark not defined.

مبحث ششم : اقرار خط فسخ نامزادی و آثار آن ..... Error! Bookmark not defined.

مطلب اول : ترتیب اقرار خط فسخ نامزادی ..... Error! Bookmark not defined.

Error! Bookmark not defined. ....مطلب دوم : اثر اقرار خط فسخ نامزادی

Error! Bookmark not defined. .... **مبحث هفتم : اقرار خط محرمیت و آثار آن**

Error! Bookmark not defined. ....مطلب اول : ترتیب اقرار خط محرمیت

Error! Bookmark not defined. ....مطلب دوم : اثر اقرار خط محرمیت

Error! Bookmark not defined. .... **مبحث هشتم : اقرار انصراف از نامزادی و آثار آن**

Error! Bookmark not defined. ....مطلب اول : ترتیب اقرار خط انصراف از نامزادی

Error! Bookmark not defined. ....مطلب دوم : اثر اقرار خط انصراف از نامزادی

Error! Bookmark not defined. .... **مبحث نهم : اقرار خط تصدیق اهلیت و شخصیت**

Error! Bookmark not defined. ....مطلب اول : ترتیب اقرار خط تصدیق اهلیت و شخصیت

Error! Bookmark not defined. .... **مبحث دهم : اقرار خط مشرف شدن به دین مقدس اسلام ..**

Error! Bookmark not defined. ....مطلب اول : ترتیب اقرار خط تشرف به دین مقدس اسلام

Error! Bookmark not defined. ....مطلب دوم : اثر اقرار خط اشرف بدین مقدس اسلام

Error! Bookmark not defined. .... **مبحث یازدهم : اقرار خط رسید مال مسروقه**

Error! Bookmark not defined. ....مطلب اول : ترتیب اقرار خط رسید مال مسروقه

Error! Bookmark not defined. ....مطلب دوم : اثر اقرار خط رسید مال مسروقه

Error! Bookmark not defined. .... **مبحث دوازدهم : اقرار خط رسید مال صغیر**

Error! Bookmark not defined. ....مطلب اول : ترتیب اقرار خط رسید مال صغیر

Error! Bookmark not defined. ....مطلب دوم : اثر اقرار خط رسید مال صغیر

Error! Bookmark not defined. .... **مبحث سیزدهم : اقرار خط تصدیق ازدواج و آثار آن**

Error! Bookmark not defined. ....مطلب اول : ترتیب اقرار خط تصدیق ازدواج

Error! Bookmark not defined. ....مطلب دوم : اثر اقرار خط تصدیق ازدواج

Error! Bookmark not defined. .... **مبحث چهاردهم : اقرار خط پلوان شریکان**

Error! Bookmark not defined. ....مطلب اول : ترتیب اقرار خط پلوان شریکان

Error! Bookmark not defined. ....مبحث دوم : اثر اقرار خط پلوان شریکان

Error! Bookmark not defined. .... **مبحث پانزدهم : اقرار خط تصحیح اسم**

Error! Bookmark not defined. .... مطلب اول : ترتیب اقرار خط تصحیح اسم

Error! Bookmark not defined. .... مطلب دوم : اثر اقرار خط تصحیح اسم

Error! Bookmark not defined. .... **مبحث شانزدهم : اقرار خط عاق اولاد و اثر آن**

Error! Bookmark not defined. .... مطلب اول : ترتیب اقرار خط عاق اولاد

Error! Bookmark not defined. .... مطلب دوم : اثر اقرار خط عاق اولاد

Error! Bookmark not defined. .... **مبحث هفدهم : اقرار خط عزل وکیل و اثرات آن**

Error! Bookmark not defined. .... مطلب اول : ترتیب اقرار خط عزل وکیل

Error! Bookmark not defined. .... مطلب دوم : اثر اقرار خط عزل وکیل

Error! Bookmark not defined. .... **مبحث هجدهم : اقرار خط گرفتن معاون و اثرات آن**

Error! Bookmark not defined. .... مطلب اول : ترتیب اقرار خط گرفتن معاون

Error! Bookmark not defined. .... مطلب دوم : اثر اقرار خط گرفتن معاون

Error! Bookmark not defined. .... **مبحث نوزدهم : اقرار خط عزل معاون**

Error! ..... مطلب اول : ترتیب اقرار خط عزل معاون از طرف گدام دار، خزانه دار و یا معتمد .....
Bookmark not defined.

Error! Bookmark not defined. .... مطلب دوم : اثر اقرار خط عزل معاون

Error! Bookmark not defined. .... **مبحث بیستم : اقرار خط انصراف استیناف خواهی یا فرجام خواهی .**
defined.

Error! Bookmark not defined. .... مطلب اول : ترتیب اقرار خط انصراف از استیناف خواهی یا فرجام خواهی ...
not defined.

Error! Bookmark not defined. .... مطلب دوم : اثر اقرار خط استیناف خواهی یا فرجام خواهی ....

Error! Bookmark not defined. .... **مبحث بیست و یکم : اقرار خط دو برادری و آثار آن**

Error! Bookmark not defined. .... مطلب اول : ترتیب اقرار خط دو برادری

Error! Bookmark not defined. .... مطلب دوم : اثر اقرار خط دو برادری

Error! Bookmark not defined. .... **مبحث بیست و دوم : اقرار خط مدرس بودن و آثار آن**

Error! Bookmark not defined. .... مطلب اول : ترتیب اقرار خط مدرس بودن

Error! Bookmark not defined. .... مطلب دوم : اثر اقرار خط مدرس بودن

Error! Bookmark not defined. .... **مبحث بیست و سوم : اقرار خط تجرد و اثر آن**

Error! Bookmark not defined. .... **مطلب اول : ترتیب اقرار خط تجرد**

Error! Bookmark not defined. .... **مطلب دوم : اثر اقرار خط تجرد**

Error! Bookmark not defined. .... **مبحث بیست و چهارم : اقرار خط ترک پیشه و اثر آن**

Error! Bookmark not defined. .... **مطلب اول : ترتیب اقرار خط ترک پیشه**

Error! Bookmark not defined. .... **مطلب دوم : اثر اقرار خط ترک پیشه**

Error! Bookmark not defined. .... **مبحث بیست و پنجم : اقرار خط لاجایدادی و اثر آن**

Error! Bookmark not defined. .... **مطلب اول : ترتیب اقرار خط لاجایدادی محصلین پوهنتون ها**

Error! Bookmark not defined. .... **مطلب دوم : اثر اقرار خط لاجایدادی محصلین پوهنتون ها**

Error! Bookmark not defined. .... **خاتمه**

1..... **مهمترین نتایج بحث**

Error! Bookmark not defined. .... **فهرست آیات قرآنکریم**

Error! Bookmark not defined. .... **فهرست احادیث شریف**

Error! Bookmark not defined. .... **فهرست آثار**

Error! Bookmark not defined. .... **فهرست اعلام ترجمه شده**

4..... **فهرست مصادر و مراجع**

مهمترین نتایج بحث :

بنده از بحث خود نتایج را مستفید شده ام که مهم آن قرار ذیل است :

- 1- کمال شریعت اسلامی و اهتمام آن بر حقوق افراد و گروها در رعایت مصالح شان محافظت از اعراض و ممتلكات ایشان از تجاوز معتدین و ظلم ظالمین.
- 2- اینکه هر نوع تجاوز بالای حقوق مرافعه شرعی و دفاع از آن حقوق را در پیشگاه قضاء لازم مینماید و اقرار مهمترین وسائلی است که بواسطه آن حق ثابت میشود که باوجود همه اهمیت اش که در محضر قضاء بوده و درج اقرار خط رسمی گردد.
- 3- امتیاز نظام قضائی در اسلام به نسبت سائر نظام های وضعی در این است که در نظام قضاء در اسلام وسیله اقرار قائم به آزادی و حریت مقرر است و هر نوع فشار و تهدید قابل اعتبار نمی باشد.
- 4- طوریکه قبلاً متذکر گردیدم اقرار حجت قاصره است اما اینکه دارای وثوق میگردد در این صورت محتوای اقرار خط حایز اهمیت و دلیل شمرده میشود.
- 5- اقرار حجت کامل است و خصوصاً که عندالمحکمه با صلاحیت صادر گردد حق آن ثابت میشود.
- 6- مقرر باید در حالتی اقرار نماید و اقرارش قابل اعتبار است که دارای اهلیت تمام و از تمام ملابسات و عوارض خالی باشد و در غیر آن اقرار وی قابل اعتبار نمی باشد.
- 7- در مواردی که شخص متهم شناخته میشود شریعت اسلام در اقرار وی از احتیاط تام کار گرفته و آنرا درست کنج کاوی نموده است که درج اقرار متهم در اقرار خط اعتراف به جرم هم از همین احتیاط شریعت الهام گرفته است.
- 8- هر اظهار و اعتراف متهم خارج از محکمه در صورتی قابل اعتبار است که مقرر آن را تصدیق و یا شاهدان به آن شهادت دهند در غیر آن از قوت اقرار برخوردار نیست بلکه یک قرینه بوده در صورت که با قراین دیگر یکجا شود و شکل زنجیره ئی را بخود بگیرد دلیل الزام شمرده میشود.
- 9- اقرار مقرر باید واضح و جلی بوده باشد در غیر آن اقرار وی درج اقرار خط نگردیده و رد میشود که در این صورت نمیتوان به آن استناد نمود.
- 10- اقرار مقرر که درج اقرار خط رسمی گردد در موارد مدنی که حق العبد است دلیل بوده اما در موارد جزائی که حق الله میشود از اقرار که درج اقرار خط نگردیده انکار نماید.
- 11- دین مقدس اسلام بخاطر حفظ حقوق برابر است که مالی باشد یا غیر مالی مانند حفظ جان، عقل، آبرو، مال و نسل اهتمام با سزای نموده و به آن شروط دقیقی را گذاشته که جلوگیری از ضائع

شدن آن میشود از اینکه قوانین افغانستان از نظر متنی ارتباط میگیرد با منابع و مصادر شرعی لهذا اقرار مقرین و درج آن در اقرار خط های رسمی زمینه تطبیق شریعت و قانون را مساعد مینماید.

12- از اینکه اقرار مقر در محکمه با صلاحیت مدار اعتبار است تا مقر در اقرار خود از هر نوع فشار مادی و معنوی بدور باشد والا اقرار وی اعتبار ندارد.

13- از اینکه شریعت اسلام و قوانین کشور ما اتباع خود را به اعتراف به حقوق دیگران تشویق مینماید که این امر تماسک و اتحاد جامعه را تضمین و جهت جلوگیری از حق تلفی باید اقرار مقر در محکمه با صلاحیت ادا گردد.

14- اگر مقر به مال باشد اقرار به آن طی اقرار خط چون در فقه اسلامی و قوانین شروط معتبر و دقیقی گذاشته شده که تضمین از ضیاع مال میشود.

15- رجوع از اقرار در فقه اسلامی از حدود پذیرفته میشود. لهذا شخص در جرمیکه در اقرار خط اقرارش درج است و حد را به دنبال خود دارد بحیث شبه تلقی میشود و حد را ملغی مینماید.

16- مقر له در حق کسی که اقرار صورت میگیرد و اقرار خط ترتیب میشود باید استحقاق مقر را حسا و شرعاً داشته باشد.

17- در اقرار خط های مرتبه این هم لازم است که مقر له مقر را تکذیب نه نماید والا اقرار معتبر شمرده نمیشود.

18- از اینکه اقرار مقرین نزد هیات قضائی صورت میگیرد باید از طرف هیات قضائی تحقیق شود اما با آن هم در وقت گرفتن اقرار مقر باید موانع مانند اکراه، خفت عقل، جنون و حجز وجود نداشته باشد.

19- از اینکه اقرار مقر درج اقرار خط گردید و وی از اقرار خود رجوع نمود این رجوع موصوف در حقوق العباد پذیرفته نمیشود.

20- وجود شبهه قوی اثر اقرار در حدود ولوکه درج اقرار خط هم گردیده باشد حد را از بین میبرد.

پیشنهاد :

با آنکه کوشیدیم تا جوانب متعدد اقرار خط های رسمی را روشن سازم اما باوجود تلاش دریافتم که در ثبت اقرار خط ها مواردی وجود دارد که با پیشرفت تکنالوژی حفظ حقوق و وجایب اشخاص ایجاب مینماید که در زمینه قوانین ما، که گرفته شده از فقه اسلامی بوده به نظریات جدید علماً رو آورده و مسایل ضروری که حالا به میان آمده و علماً کرام به آن در پرتو قرآن و حدیث جواب داده در قوانین گنجانیده شود. تا مطابق آن اقرار خط های رسمی هم ترتیب گردد و از جانبی مشکل شرعی و حقوقی خلق الله حل گردیده باشد، قضات و مؤلفین وثایق به مشکل روبرو نشود لهذا پیشنهاد بنده به قوه قضائیه اینست که روند ترتیب اقرار خط ها را ساده سازی نماید تا حقوق مردم حفظ شود.

و پیشنهاد بنده به عموم دست اندرکاران فقه و قانون اینست که موضوعات مهم روز را از طریق پوهنتون ها سلسلتاً به وزارت محترم عدلیه برساند که موضوعات جدید درج قوانین گردد تا در زمینه هر عرصه اعم از تجارتي، مدنی، جزائی و ... در ترتیب اقرار های رسمی موانع وجود نداشته باشد. و از طرفی هم حقوق افراد ضایع نگردیده و جای فقه اسلامی را که بزرگترین منبع قانون است نظریات عرفی نگیرد که چکیده از نظریات غربی میباشد.

لهذا بنده در مورد مختصراً اشاره می نمایم :

پیوند اعضا که یک مسئله حیاتی است در کشور های خارج پیوند اعضا را در حالی انجام میدهد که در مورد سند رسمی وجود داشته باشد و از طرفی هم در قوانین ما در مورد حکمی وجود ندارد و خوشبختانه که علماً معاصر از جمله دکتور یوسف قرضاوی حفظه الله حکمی را بیان نموده که قول ایشانرا بنده در رساله خود گنجانیدم که میتوان منبع برای قوانین ما گردیده و جوابگوی مشکلات گردد تا قضات در ترتیب اقرار خط های رسمی به مشکل مواجه نگردند و قیاس بر آن هر موضوع جدید که حکم فقهی در قبال آن صادر گردیده باید در قوانین گنجانیده شده و وثایق عموماً به استناد آن ترتیب گردد.

فهرست مصادر و مراجع

القرآنكريم :

- 1- ابن حجر، محمد بن على بن حجر العسقلانى. تقريب التهذيب. تحقيق محمد عوامه، دارالكتب العربى.
- 2- ابن رشد، محمد بن احمد بن محمد بن رشد الحفيد. (ت 1983 م) مكتبة العلوم و الحكم بالمدينه : الطبعة الثانية.
- 3- ابن عابدين، محمد أمين. (ت 1966 م). ردالمحتار على درالمختار (حاشيه ابن عابدين). البابى الحلبى، بمصر. مطبعة المصطفى : الطبعة الثانية.
- 4- ابن فرحون، القاضى برهان الدين ابراهيم بن على المالكى. (ت 1387 هـ ق) تبصره الحكام مطبعة المصطفى البابى بمصر.
- 5- ابن قدامه، ابو محمد عبدالله بن احمد المقدسى. المغنى. مكتبة الرياض الحديثه.
- 6- ابن مفلح، برهان الدين ابراهيم بن محمد بن عبدالله (ت 1974 هـ ق). المبدع شرح المقنع. المكتب الاسلامى دمشق.
- 7- ابن نجيم، زين الدين بن نجيم. البحر الرائق شرح كنز الدقائق. دارالمعرفة للنشر و التوزيع، بيروت: الطبعة الثانية.
- 8- ابن نجيم، زين الدين بن نجيم. الاشتهار و النظائر على مذهب امام ابن حنيفه (رح). دارالمكتب العلميه، بيروت لبنان.
- 9- ابن الهمام، كمال الدين محمد بن عبدالواحد السواسى. (ت 1389 هـ) فتح القدير شرح الهداية. مطبعه مصطفى البابى الحلبى، القاهره : الطبعة الاولى.
- 10- ابو داود، سليمان بن الاشعث السجستانى الازدى. (ت 1388 هـ). سنن ابى داود. مطبوع مع معالم السنن، نشر و توزيع السيد حصص الطبعة الاولى.
- 11- ابن ماجه عبدالله، محمد بن يزيد، سنن ابن ماجه كتاب طلاق، باب طلاق معطوه، صغير و نائم، الناشر دارالفكر بيروت، رقم الحديث (2041) 658/1
- 12- الالوسى، ابوالفضل، شهاب الدين السيد محمود شكرى. (ت 1415 هـ ق). روح المعانى فى تفسير القرآن العظيم و السبع المثانى. دارالكتب العلميه : الطبعة الاولى.
- 13- البابر تى، محمد بن محمود. (ت 1381 هـ) العنايه شرح الهداية. مطبعة المصطفى البابى الحلبى، مع فتح القدير.

- 14- البخارى، ابو عبدالله محمد بن اسماعيل بن ابراهيم. (ت 1380 هـ ق) صحيح البخارى.
- 15- البهوتى، منصور بن يونس بن ادريس. (ت 1394 هـ ق). كشاف القناع عن متن الاقناع مطبعة الحكومة مكة المكرمة.
- 16- الجرجانى، شريف على بن محمد. (ت 1407 هـ) التعريفات. دارالكتاب العربى : الطبعه الاولى.
- 17- الحصكى، علاالدين. درالمختار على تنوير الابصار. مع حاشية ابن عابدين، المكتبة التجاربه، مصطفى احمد الباز مكة المكرمة.
- 18- الخطاب، محمد بن عبدالرحمن. مواهب الجليل شرح مختصر خليل المعروف به (شرح الخطاب). مكتبة النجاح طرابلس، ليبيا.
- 19- الخرشى، محمد بن عبدالله بن على. الشرح الصغير على مختصر خليل. دار صادر، بيروت لبنان.
- 20- داماد افندى، عبدالرحمن احمد بن سليمان. (1327 هـ ش). مجمع الانهر شرح ملتقى الابحر. مطبعة العثمانية.
- 21- الدسوقى، محمد بن احمد بن عرفة. (ت 3003 م). حاشية الدسوقى على شرح الكبير توزيع مكتبة عباس احمد الباز، مكة المكرمه. الطبعة الثانية.
- 22- الرازى، محمد بن ابى بكر عبدالقادر. (ت 1336 هـ ق). مختار الصحاح ترتيب محمود.
- 23- الرملى، شمس الدين محمد بن العباس. (1386 هـ ق). نهاية المحتاج. مطبعة مصطفى البابى الحلبي و اولاده، بمصر : الطبعة الاخيره.
- 24- الرزكشى بدرالدين محمد بن بهادر، المنشور فى لقواعد. وزارة الاوقاف و الشؤون الاسلاميه، دولت كويت.
- 25- الزمخشري، محمود جارالله، الكشاف. مطبعة مصطفى البابى، الحلبي بمصر.
- 26- الزيلى، فخرالدين، عثمان بن على. (ت 1313 هـ ق). تبين الحقائق شرح كنز الدقائق. المكتبة الكبرى الاميرية، القاهره : الطبعة الاولى.
- 27- السرخسى، ابوبكر محمد بن احمد. (ت 2009 م). المبسوط. دارالكتب العلمية، بيروت : الطبعة الثانية.
- 28- السيوطى، جلال الدين، بن عبدالرحمن (ت 1990 هـ ق). الاشتباه و النظائر فى فقه الشافيه. دارالكتب العلمية، بيروت لبنان، الطبعة الاولى.
- 29- الشربينى، محمد الخطيب (ت 1389 هـ ق). مغنى المحتاج، دارالفكر للطباعة و التوزيع.

- 30- الشنقيطى، محمد الامين محمد المختار. (ت 1417 هـ ق) اضواء البيان فى ايضاح القرآن بالقران. داراحياء التراث، العربى بيروت.
- 31- الشيرازى، ابراهيم بن على بن يوسف. المهذب فى فقه الامام الشافعى. مطبعة البابى الحلبي القايره.
- 32- الشيبانى، الامام احمد بن حنبل. (ت 1398 هـ). المسند. مع ترتيب شيخ ناصرالدين الالبانى المكتب الاسلامى بيروت : الطبعة الثانية.
- 33- الصنعانى، ابوبكر عبدالرزاق بن همام. (ت 1970 م). المصنف. تحقيق و تخريج حبيب الرحمن الاعظمى المكتب الاسلامى بيروت : الطبعة الاولى.
- 34- العدوى، على بن احمد. (ت 1417 هـ ق) حاشية العدوى على الخريشى. تحقيق شيخ زكريا، دارالكتب العلمية : الطبعة الاولى.
- 35- على حيدر. درالحكام شرح مجلة الحكام. تعريب المحامى فهمى الحسينى المكتبة العربية، كانسى رود كويته.
- 36- الفوزان، عبدالله بن صالح. (ت 1429 هـ ق). منحة العلام شرح بلوغ المرام. دار ابن جوزى : الطبعة الاولى.
- 37- الكاسانى، ابوبكر بن مسعود. (ت 1982م). البدائع الضائع فى ترتيب الشرائع. دارالكتاب العربى لبنان : الطبعة الثانية.
- 38- المرادوى، علاالدين ابوالحسن على بن سليمان. (ت 1975 م). الانصاف فى معرفة الراجح من الخلاف تصحيح و تحقيق محمد حامد الفقهى، مطبعة الستة المحمديه القايره : الطبعة الاولى.
- 39- المرغينانى، برهان الدين ابوالحسن على بن ابى بكر. (ت 2007 م) الهداية شرح بداية المبتدى. مكتبة شبرى پاكستان كراتشى : الطبعة الاولى.
- 40- مسلم، الامام ابوالحسين مسلم بن الحجاج القشبرى النيشاپورى. صحيح مسلم مطبوع مع شرح النووى المطبعة العربية، القايره.
- 41- النسائى، الحافظ ابو عبدالرحمن احمد بن شعيب بن على. سنن النسائى. داراحيا التراث العربى، بيروت.
- 42- النووى، ابوزكريا يحيى بن شرف النووى. المجموع شرح المهذب. الطبعة دارالكتب العلمية.
- 43- رهنماى قضاة افغانستان سازمان بين المللى انكشاف حقوق.

- 44- دهخدا، علی اکبر. امثال و حکم دهخدا، چاپخانه، آرمانسا، میدان انقلاب، خیابان (12) فرور دین
خیابان وحید نظری تهران.
- 45- فرهنگ عربی به فارسی، تهیه و ترجمه : گروه مولفین انتشارات ایمان چاپخانه دریا میدان
انقلاب.
- 46- رؤفی قضاوتپوه عتیق الله، ثبت اسناد و وثایق محل چاپ مطبوعه نعمانی سال (1391).
- 47- قانون اساسی جمهوری اسلامی افغانستان (1382 ش). جریده رسمی.
- 48- قانون مدنی افغانستان جریده رسمی (353) 1355/10/15 وزارت عدلیه مطبوعه دولتی.
- 49- قانون اصول محاکمات مدنی (722) جریده رسمی مورخ 1369/5/31 هـ ش.
- 50- کود جزا افغانستان جریده رسمی (1260) تاریخ نشر 25/ثور/1396 هـ ش مطبوعه دولتی.
- 51- قانون اجراءات جزائی ریاست نشرات وزارت عدلیه جریده رسمی (1132) مطبوعه بهیر تاریخ
نشر 15/ثور/1393 هـ ش.
- 52- تعلیمات نامه تحریر و وثایق مصوب سال (1336) فرمان شماره (446) 1336/1/4 هـ ش.
- 53- تعلیمات نامه اشباه و وثایق شماره (1770) مورخ 1339/3/9 وزارت عدلیه.
- 54- صافی، عبدالباقی، رهنمای وثایق و سجلات دعاوی محاکم طبع جدید : اداره نشراتی علمی تقوی.
- 55- رؤفی، عین الله : رهنمای وثایق طبع اداره علمی نشراتی التقوی.
- 56- عدالت خواه، پوهندوی عبدالقادر، حقوق فامیل، سال طبع (1387) چاپخانه : بنگاه انتشارات و
مطبوعه میوند کابل افغانستان (40-39/1)
- 57- قانون ثبت احوال نفوس جریده رسمی نمبر مسلسل (1154) وزارت عدلیه مطبوعه دولتی تاریخ
1393/9/10.
- 58- قانون مکلفیت عسکری وزارت عدلیه، جریده رسمی نمبر مسلسل (752) شماره فوق العاده اول
میزان (1370 هـ ش)
- 59- قانون مالیات بر عایدات وزارت عدلیه مطبوعه دولتی، نمبر مسلسل (976) تاریخ نشر
1287/12/28 هـ ش

بخاطر دسترسی به متن کامل این تحقیق مراجعه شود به:
پوهنتون سلام، کتابخانه مرکزی چهار راهی گل سرخ، سرک کلوله پشته
و یا هم به ایمیل آدرس ذیل تماس گرفته شود:

salamresearchcentre@salam.edu.af

